

5. Luonnonuskonnot nykyään

Ydinsisältö

Luonnonuskonnot nykyään

- Maailmassa on noin 268 miljoonaa animististen, samanististen ja heimouskontojen kannattajaa.
- Luonnonuskonnot elävät usein kansanomaisina tapoina ja uskomuksina kirjauskontojen harjoittamisen rinnalla → esim. kristityt saattavat paikoin turvautua paikallisiin henkiuskon erityistuntijoihin.
- Alkuperäiskansojen elintilaa ovat rajoittaneet valloitukset ja uudisasutukset.
 - Haasteena erityisesti kysymys maa-alueiden käyttöoikeudesta → alkuperäiskansojen elämäntapa sidottu maahan
 - Maalla usein myös henkinen merkitys (pyhät paikat).

- 1900-luvun jälkipuoliskolla monet alkuperäiskansat alkoivat taistella oikeuksiensa puolesta sekä vaalia ja elvyttää perinteisiä uskonnollisia tapojaan.

Yhdysvaltain Pohjois-Dakotaan rakennettavan öljyputken suunniteltiin kulkevan sioux-reservaatin tärkeimmän vesilähteen ali vuonna 2016. Alkuperäiskansat vastustivat suunnitelmaa, sillä sen pelättiin uhkaavan alueen vesivaroja ja pyhiä hauta- ja seremoniapaikkoja. Selvittäkää, miten kiistassa kävi!

Uuspakanuus

- Uuspakanuus on Euroopassa ja Yhdysvalloissa 1950-luvun jälkeen kehittynyt uskonnollinen virtaus
→ kiinnostus luonnonuskontoihin noussut tyytymättömyydestä maailman ekologiseen, henkiseen ja aineelliseen tilaan.

- Uuspakanallisia suuntauksia ovat mm.
 - wicca eli uusnoituus (taustalla esikristillinen luonnonuskonto)
 - druidismi (taustalla kelttiläinen perinne)
 - aasainuskonto (taustalla germaaninen ja skandinaavinen mytologia)
 - uussamanismi (taustalla eri maanosien samanistiset rituaalit)

- Monet uuspakanat ovat yksilöllisiä oman tiensä kulkijoita:
 - vierastavat jäykkiä kirkollisia organisaatioita
 - seremonioissa saattavat pukeutua tietyllä tavalla, mutta muuten eivät välttämättä erottaudu muista ihmisistä

Uuspakanallisten suuntausten yhteisiä peruskäsityksiä:

- rakkaus ja sukulaisuuden tunne luontoa kohtaan
- maa koetaan henkiseksi kodiksi → eivät etsi vapautumista aineen ja ruumiin kahleista, ei tavoitella pelastumista tai valaistumista
- pyhyys on osana arkea ja luonnonilmiöitä
- juhlapyhinä vuodenkiertoon liittyvät merkkipäivät (esim. kevätpäiväntasaus, kesäpäivänseisaus)
- positiivinen moraalikäsitys: jokainen saa toimia halujensa mukaan, kunhan ei vahingoita muita
- monet uskovat, että kaikki tehty hyvä ja paha palaavat kolminkertaisena tekijälleen
- useimmat uskovat perimmäisen todellisuuden ykseyteen ja kaiken olemassa olevan keskinäiseen riippuvuuteen
- jumalattaren palvonta miespuolisen jumalan rinnalla; jotkin ryhmät palvovat erityisesti jumalatarta

Luonnonuskontojen asema

- Islannissa ja Tanskassa luonnonuskonnoilla on virallinen asema.
- [Karhun kansa](#) on ainoa suomalainen uusi luonnonuskonto, joka on virallisesti hyväksytty uskonnolliseksi yhdyskunnaksi.
 - Virallinen asema on tuonut [Karhun kansalle](#) mm. vihkioikeuden ja nimenanto- sekä hautajaisrituaalien toimittamisoikeudet.

Voodoo

- Voodoo-sukuiset uskonnot ovat yksi tärkeimmistä nykyisin vaikuttavista kirjoituksettomista uskontoperinteistä.
- Niiden juuret ovat Beninin, Togon ja Nigerian alueen jorubauskonnossa.
- Voodoo ei ole minkään tietyn alkuperäiskansan tai alueen perinnettä, vaan se on levinnyt eri maanosiin ja saanut paikallisia muotoja.
- Yhteisiä piirteitä muiden luonnonuskontojen kanssa:
 - animismi
 - perinteen välittäminen suullisesti.

- voodoo < **vodu* = jumala, henki
- Orjakaupan myötä voodoo-sukuiset uskonnot siirtyivät Väli- ja Etelä-Amerikkaan, jossa niitä tunnetaan eri nimillä.
- Noin 70 miljoonaa ihmisen arvioidaan harjoittavan voodoo-sukuisia uskontoja (pääuskontona tai jonkin toisen uskonnon rinnalla).
- Beninissä ja Haitissa voodoo on virallisesti tunnustettu uskonto.

VOODOO-USKONNOISTA KÄYTETTYJÄ NIMITYKSIÄ

	Maa	Nimitys
Afrikka	Benin	vodun, joruba
	Ghana	vodun
	Nigeria	vodun, joruba
	Togo	vodun
Amerikka	Brasilia	candomblé, umbanda, vodum, shango
	Dominikaaninen tasavalta	vudú, santeria, lukumi
	Guyana	obeah
	Haiti	vodou
	Karibian alue	obeah
	Kuuba	santeria, lukumi, vodú
	Puerto Rico	santeria, lukumi, vodú
	Suriname	obeah, winti
	Trinidad ja Tobago	shango, obeah
	Yhdysvaltain etelävaltiot	voodoo, hoodoo

Oppikirjan s. 53

Voodoo-sukuisten uskontojen piirteitä:

- Jumalat ja henget toimivat aktiivisesti tämänpuoleisessa maailmassa ja päättävät yhteisöjen ja yksilöiden kohtalosta → päätöksiin voidaan vaikuttaa antamalla lahjoja, uhraamalla tai tekemällä lupauksia
- Jumalat ja henget ovat osa luonnossa olevaa elämänvoimaa.
- Animismi: esim. puiden ja kivien ajatellaan olevan eläviä, luonto on täynnä henkiä, luonnossa on pyhiä paikkoja (vuoret jumalten asuinsijoina)
- Papeilla keskeinen rooli jumalten ja ihmisten välittäjinä

- Näkyvin ulkoinen tuntomerkki on fetissi, jumalille tai hengille rakennettu toteemipaalu tai patsas, jolle tuodaan päivittäin uhreja.

- Rummutuksella ja tanssilla pyritään pääsemään transsiin, jossa jumalat antavat transsissa olevan ihmisen kautta ihmisille neuvoja ja ennustavat tulevaa.
- esivanhempien kunnioitus
- Voodoo-nukkejen avulla pyritään vaikuttamaan nuken kuvaamaan henkilöön hyvässä tai pahassa.